

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an: 2 Dolars

Edition spéciale: 3 Dolars.

ADRESSE

"İdjtihad,, Constantinople

Téléph: St. 865

xxvième ANNÉE

1 Février 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No: 314

ABONEMAN:

Seneliği [24Nusha] Türkiye için 2 1/2, Âlâ kâğıdı 5 Liradır

İDAREHANESİ

Cığaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi:

1904 — Genève.

Yirmi altıncı sene

1 Şubat 1931

rih gibi keserek, biçerek teşrih etdi. Bu kadar tannan bir hadisenin mahiyetini pek mücmel olarak olsun kari'lerimize arz etmeliyiz:

Tıp fakültesinde talebe için mükemmel bir «*Physiologie*» kitabı yazdırılmak ve basdırılmak için darülfünun bütçesinden tahsisat veriliyor; böyle bir kitabı yazmaya ehliyeti, şimdiye kadar neşrettiği türkce, fransızca, almanca eserlerle müsellemlenmiş ve senelerden beri «*Physiologie*» tedris eden Dr. Müderris Kemal Cenab Bey'e bu iş havale edilmek lâzım gelirken, Fakülte reisi olan zat Meclisi müderrisinin re'yini almaksızın diğer bir müderris ile bir mu'allime bu işi tevcih ediyor; fakat tevcih, vecih olmuyor: Kitab yazılıb beş altı forması da basılıyor.

Kendi ihtisasına 'a'id böyle bir kitabı görmek istemek kadar tabi'i bir şey olmaz; Kemal Cenâb Bey ilk üç matbu' formayı bulub okuyor. Kitabı anlaşılmasa, zabt ve sebkten mahrum 'ilmî hatalarla ma'lûl buluyor. Kitaptan fıkralar ve ba'zan sayfeler alarak neşr ediyor. Hakkı te'lif ve ehemmiyetli mesarifi tab'iyye verilerek basılan kitabın, hiç bir kafanın tehammül edemeyeceği ma'na-sızlıklarla dolu olduğu faş ediliyor. Bu genç ve tecrübesiz müelliflerin tercümede de rüsufları olmadığından, netice itibarile, sa'yleri beyaz sayfeleri karartmak ve bir çok yüzleri kızartmak oluyor. Bizim Darülfünunumuzda ve bilhassa fakültelerin en kuvvetlisi olan Tıp Fakültesinde bu kadar acemi hocaların 'bulunmasına muttali' olmakdan, bütün tıp ocağı, bütün doktorlar mahcub oldu. Bir «*Physiologie*» müderris ile yine tıp fakültesinin bir mu'allimi tarafından te'lif ve Devlet hesabına tab' edilmiş olan bu bedbaht kitabın 16'ncı sahifesinden şu satırları 'aynen almakla iktifa ediyoruz:

« Bu tarzı rüiyete [*] göre her hayat-tar mevcut yekdiglerinden muayyen bir *individu*, hususî bir *espèce* olarak ayrılır: fakat bunlar da birbirine benzerler. Hayatı müştereke (*Vie Commune*), unsurî hayat, hayatın esaslı hadiseleri, hayattır.»

Bir fakülteye bir mu'allim alınırken, bir mu'allime *Professör* lük rütbesi verilirken bir eserler ve ehliyet tedkiki vardır. Bu tedkik yapılırken asla hatır gönül mes'elesi yoktur. Halbuki ma'hud kitabın müellifi *Professör* e, *Professörlük* 'unvanı verilmesine Prof. Dr. Kemal Cenab Bey dahi re'y vermiştir. Bu günahı, kendisi ve arkadaşları işlememelidi.

İctihad

Darülbeyaz'da

« BAL AYI » ve « GÖLGE »

Bir otelde, kabadayı amcasına güvenerek bir Tunus gediği arıyan bir arnavut güzeline tutulan bir kocanın aynı yerde kaynanası ve zevcesile karşılaşmasını ve bu tesadüf karşısında bir birlerinin hakikî hüviyetlerini saklamak isterken düştükleri gülünç vaz'iyetleri göz önüne getirin ve bu vak'ayı mubalagalı hareketler ve gülünç lakırdılarla şişirin ve bir kaç komik tip ilâve edin.. İşte « Bal ayı »nın mevzuu.

Eserin adaptasyonu güzel, tiplerde yabancılık yok, mükâlemeler bazan uzun olmakla beraber sadedir, fakat şimdiye kadar bir çok kuvvetli ve güzel eserler seçmiş olan I. Galip Beyin emek vermeğe katlandıktan sonra « Bal ayı »nda bu zahmete değer ne kıymet bulduklarını anlamak kabil değildir. Bu vodvilden sonra A. Muhtar beyin bir İtalyan eserinden naklettiği « Gölge » ye gelince: bu eser yalnız bu mevsimin değil tiyatromuzun belli başlı kıymetlerinde biridir ve ne kadar yazık ki ancak iki def'a temsil edilmiştir.

Şöhret ve muvaffakiyet sahibi bir ressam

[*] Yazılış 'aynendir.

olan kocasına bütün kalbile bağlanmış ve altı sene bir şezlong üstünde götürüm ve hasta bir kadın olan « Şefkat » - Neyre neyir H. kocasını o kadar seviyor ve sevildiğine öyle inanıyor ki kocasının kalbini başka bir kadına veremeyeceğine emindir. Fakat uzayan hastalık ve ümitsizlik içinde ressamın karşısına zevcesinin mektep arkadaşı genç bir dul çıkıyor, bu gizli hayattan bir de çocuk oluyor. Şefkat, başta doktor olduğu halde hiç kimsenin beklemediği bir mucize olarak iyi oluyor; işte bu zaman belki bir sürperizden ziyade içinde biriken şüphe ve merak saikile kocasının atüyesine gidiyor, gördüğü çocuk-resimleri nihayet uyuyan çocuk ona hakikati anlatıyor rakibesile de karşılaşıyor, temiz hassas, bir gölge gibi yaşameğe razı bir kalp için arka arkaya kaç yara?

O kocasını nasıl tasavvur etmiş o ona nasıl mukabele etmiştir? mektep arkadaşının ihaneti, nihayet bir anne olamamak acı ve iztirabi... İşte eserin bütün ruhu bu; badbat kadın bu vaziyeti karşısında ne yapabilir? Evvelâ İzzeti nefsin; sonu gelmiyen aşkın isyan ve hicranı kocasına ve rakibesine hakim görünmek arzusu; fakat beride bir masumun hayatı karşısında duyulan tereddüt.. Zavallı bir ruhun bütün bu duyguları bir çağlıyan gibi gâh yüksek kayalardan sert, haşın dökülüyor gâh düz kuznu bir yatakta akıyormuş gibi sâkin ve hâzin bir teslimiyet... Onu zaten herkes hasta bilmiyor mu? o yine bir gölge gibi yaşamağa da razı; fakat yıkılan kalp artık hiç bir şeyle şifa bulamaz, o kadar ki bunu müellif te düşünmek istememiştir. Eserin en kuvvetli şahsiyeti (Şefkat)tı ve bu rol N.Neyir H.tarafından müellifin hayalindeki aslı kadar canlı ve hisli temsil edilmiştir, bu rol karşısında ötekilerin şahsiyetleri biraz silik kalmıştır. Şefkati sevdiği veya kıskandığı bile pek iyi belli olmıyan « Nihat » rolü ihtimal yanlış bir telakki ile çok gülünç temsil edilmiştir, böyle ince ve ruh tahlillerile dolu bir eserde bu kadar mübalaga temsilin ahenk ve tesirini bozuyor. Bununla beraber bizi sürüklemesi ve ruhlara hâzin bir sızı verebilmesi için (Şefkat) kâfidir ve bu intihap ve muvaffakiyetinden dolayı Darülbedayi tebrike lâyıktır.

Mehmet Ferit

Solmayan güzellikler

بهر موی روم بوی چراغ کشته می آید
مگر وقتی هزار کشتگان عشق بود اینجا.

Tercümesi : Hanği tarafa gitsem
sönen چراغ kokusu gelir ; galiba bu
yer bir vakit aşkdan ölenlerin mezarı
olmuştur.

خوش آن زمان که یکی بودخانه من و تو
نبود راه جدائی میانه من و تو.

Tercümesi : Senin ve benim evimi-
zin bir olduğu ve aramızda ayrılık yolu
bulunmadığı zaman ne hoşdu !

کاری که باخدای میسر نمی شود
ماخود خدا شویم برآریم کار خویش .

Tercümesi : Bir iş Allahın elile gö-
rülmezse kendimiz Allahın yerine geçer
işimizi kendimiz bitiririz.

مشت آبی میکند خواب کران را تارمار
قطره اشکی بی ویرانی عالم پس است

Bir avuç su derin uykuyu tarmar
eder. Alemi yıkmak için bir damla göz
yaşı yetişir.

این زمزمه با جمله نه از روی شعورست
کفتم منخی جندوز کفقتن جزم نیست

Bu zemzeme-hiç şu'ur eseri değıl-
dir, bir kaç söz söyledim, söyledığım-
den haberim yok.

Ainsi que la vertu l'Art se sent généreux :
Lorsque je vois le beau, je voudrais être deux.
J. M. GUYAU.

Tercümesi : Fazilet gibi San'at da
kendisini cömerd his eder . Güzel i
gördüğüm vakit iki olmak isterim .